

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนคลองเตยในการแก้ไขปัญหาเสพติด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน
2. โครงการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
3. แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชุมชน
4. ข้อมูลพื้นฐานของเขตคลองเตย
5. สถานการณ์ยาเสพติดของเขตคลองเตย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน

ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ระบุคำว่าการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นครั้งแรก มีนโยบายการส่งเสริมการรวมตัวของชุมชนในทุกรูปแบบด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรวมตัวของชุมชนในเรื่องสิทธิหน้าที่ บทบาทขององค์กรชุมชน สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวชุมชน เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนและการรวมตัวของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมสถาบันท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการพัฒนาและการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชน โดยมีอำนาจในการบริหารจัดการอย่างอิสระและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพชุมชน ในการพัฒนาจะมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมของชุมชน การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพในการจัดการ เสริมสร้างทักษะ การรวมกลุ่มและส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเป็นศูนย์กลางในการการสนับสนุนรวมทั้งความช่วยเหลือจากภาครัฐ

“ชุมชน” มีมิติและประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ ประเวศ วะสี (2540:33) ให้ความหมายของชุมชนว่าความเป็นชุมชนหมายถึงการที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครอง โครงสร้างอำนาจรวมถึงระบบนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม และ

เทคโนโลยีต่างๆ ระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างกัน เชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถ แยกจากกันได้ (จิตติ มงคลชัยอรัญญา 2540:3) ดังนั้น คำว่าชุมชนจึงมีมิติที่หลากหลายและ ครอบคลุมประเด็นหลายประเด็น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544:188) ได้กล่าวถึงความเข้มแข็งของชุมชน คือ การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบท รวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” มีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคน ในชุมชน แล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบต่อสภาพนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียก ชุมชนนี้ว่ากลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่าย และอื่นๆ ที่มีความหมายแสดง ถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่นๆ ในสังคมด้วย

คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543:1) ให้ความหมายของชุมชนเข้มแข็งว่าหมายถึง ชุมชนที่สามารถ พึ่งตนเองได้ พึ่งพากันเองได้อย่างยั่งยืนและสมศักดิ์ศรีในสังคมโลก โดยคำว่าพึ่งตนเองได้ รวมถึง ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นอิสระ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเพียงพอทางเศรษฐกิจ ในระดับสูง มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเสมอภาค และมีลักษณะของความร่วมมือ โดยหัวใจของความเข้มแข็งอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ภายในในชุมชน โดยเริ่มจากรวมคน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสรุปบทเรียน และร่วมรับผลจากการกระทำ

ปรีดี ไชติช่วง (2543:22) ให้ความหมายชุมชนเข้มแข็งว่า เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้คือ คนในชุมชนสามารถคิด ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการแก้ไขปัญหา ติดตาม ประเมินผลได้ด้วย ตนเอง

ชำนาญ วัฒนศิริ (2542:18) ให้ความหมายของชุมชนเข้มแข็งว่า คือชุมชนที่มี วัตถุประสงค์ความเอื้ออาทร มีกิจกรรมการสื่อสารและมีการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างชัดเจน และมีคุณภาพ ทั้งได้เสนอกลวิธีในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน คือ การจัดเวทีประชาคมอันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันและ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทุกรูปแบบ

ดวงแก้ว จันทร์สระแก้ว และ วิชุนา ปาณปฎนัง (2541:11-12) ได้ศึกษาและสรุปว่า ชุมชนเข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ข้อคิดและความเคลื่อนไหวจากชุดโครงการวิจัยการศึกษา กับชุมชนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้ให้ความหมายของคำว่าชุมชนเข้มแข็ง หมายถึงการที่คนมีความสุข ครอบคลุมรอบอุ้นเศรษฐกิจมั่นคง สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ทั้งนี้ เป็นผลลัพธ์

จากสภาวะพื้นฐานนับตั้งแต่วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ การรวมพลังชุมชนในการร่วมกัน
อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และวิถีทางการดำรงชีวิตของท้องถิ่น

ชุมชนเข้มแข็งในทัศนะของอานันท์ กาญจนพันธุ์ (2544:90) คือ ความสามารถในการ
ปรับตัวในการที่จะจัดการความสัมพันธ์แบบใหม่ขึ้นมา เพราะระบบนิเวศและความสัมพันธ์ที่มีอยู่
กับภายนอกและภายในก็ตาม ไม่ได้อยู่คงที่ ดังนั้น ชุมชนใดสามารถพัฒนาหรือสร้างสรรค์
กฎเกณฑ์ใหม่ๆ ระบบความรู้ใหม่ ๆ หรือการจัดการองค์กรใหม่ๆ เพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง
ต่างๆ เหล่านั้นได้โดยอาศัยการคำนึงการเห็นคุณค่าของการเป็นมนุษย์ เคารพในศักดิ์ศรีของคน
อื่นๆ พร้อมๆ กับการทำให้อำนาจต่างๆ ยอมรับในสิทธิความชอบธรรมของตัวเอง ความสามารถ
ในการสนทนาทางสังคม แล้วปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงภายนอกและสภาพนิเวศที่ตนเอง
อยู่อย่างเหมาะสม และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ชุมชนนั้นสามารถควบคุมได้

ดังนั้น ชุมชนเข้มแข็งคือ การที่ชุมชนหรือองค์กรชุมชนมีการเรียนรู้ การจัดการ การทำ
กิจกรรมร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และสามารถพึ่งตนเองได้

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย 1) การมีบุคลากรหลากหลายที่รวมตัว
กันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ 2) มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะ
เกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก 3) มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักและ
เอื้ออาทรต่อกันและมีความรักท้องถิ่น รักชุมชน 4) มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ
ร่วมรับผิดชอบ 5) มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ 6) มีการเรียนรู้
เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเป็นแนวราบ และติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ 7) มีการจัดทำกิจกรรม
ที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และ 8) มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2543:106) ได้กล่าวถึงว่าองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้
1) การทำให้องค์กรชุมชนเข้มแข็งจะต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงและเกื้อกูลต่อกัน 2) การดำรงรักษา
แบบแผน ความคิด คุณค่า จิตสำนึกที่ดั้งเดิมของชุมชน 3) การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ โดยเชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กรหน่วยงานภายนอก

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

ลักษณะชุมชนที่มีความเข้มแข็งนั้น คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤติ (2544:20) ได้กล่าวถึงลักษณะชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้ 1) สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง 2) สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการแก้ปัญหาของตนและชุมชน 3) กระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชน ขับเคลื่อนโดยผู้นำองค์กรชุมชน ในลักษณะเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ 4) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการของชุมชน 5) สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในการกระบวนการของชุมชน 6) แผนของชุมชนประกอบด้วยการพัฒนาทุกๆ ด้าน ที่มุ่งพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุกๆ คนและหวังผลการพัฒนาที่ยั่งยืน 7) การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่เป็นการพึ่งพาตลอดไป 8) เครือข่ายความร่วมมือกับภาคการพัฒนา อาจจะเป็นหมู่บ้าน ชุมชนอื่น ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่นๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2543:3) กล่าวถึงลักษณะของความเข้มแข็งของชุมชน ดังนี้ 1) พลังกลุ่มเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์สู่ความเอื้ออาทรและห่วงซึ่งกันและกัน เป็นการรวมกลุ่มด้วยการรวมใจ 2) พลังความคิด จากความคิดที่สู่การหลอมรวมกันเสริมเติมแต่งซึ่งกันและกัน จนถึงรู้แจ้งแทงตลอด 3) พลังการจัดการ จากการแบ่งกันทำตามหน้าที่ ต่างคนต่างทำสู่ศักยภาพในการทดแทนซึ่งกันและกันได้อย่างรู้มือ รู้ใจกัน 4) พลังภูมิปัญญา จากการต่อความรู้สู่การต่อความคิดและประสบการณ์ สร้างสรรค์เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงต่อกับองค์ความรู้อื่นๆ ได้หลากหลาย 5) พลังปิติจากความสุขที่ได้จากการเป็นผู้รับ สุขความสุขที่ได้เป็นผู้ให้กับมวลมนุษยชาติ

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540:9-10) กล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นที่คาดหวังและต้องการได้แก่

1. ชุมชนที่มีสภาพรวมกันเป็นปึกแผ่นอย่างแน่นแฟ้นในทางกายภาพหรือรูปธรรม สมาชิกของชุมชนมีศักยภาพ การพึ่งพาอาศัยและความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม การพัฒนาชุมชน และในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและในทางจิต

วิญญาน สมาชิกจะมีค่านิยม ความเชื่อร่วมกัน และความผูกพัน ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

2. ชุมชนมีศักยภาพที่พึ่งพิงตนเองได้ในระดับสูงทั้งในด้านทุน แรงงาน ทรัพยากร เพื่อการยังชีพพื้นฐานของครอบครัวตนเอง แม้จะมีการพึ่งพิงจากภายนอก ชุมชนก็มีอำนาจในการจัดการ เลือกรร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมสูงในด้านต่างๆ

3. ชุมชนสามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยอาศัยความรู้และกลไกภายในชุมชน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาศัยความร่วมมือภายในชุมชนหลัก

4. ชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ และภูมิปัญญาของตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี มีผลทำให้ชุมชนมีความรู้ ความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้

โครงการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 6 / 2546 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2546 เรื่อง การปรับแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ การประเมินการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทุกระดับในข้อ 6 ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดการจัดตั้งมวลชนในรูปของ "กลุ่มพลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติด" โดยนำหลักการของลูกเสือชาวบ้านมาเป็นแนวทาง และให้ดำเนินการ ทุกหมู่บ้าน / ชุมชน เพื่อนำพลังดังกล่าวมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นต้นว่า การกำกับดูแลช่วยเหลือผู้เสพ ผู้ค้าที่อยู่ระหว่างการใช้มาตรการทางกฎหมาย และ มาตรการทางสังคม อีกทั้งเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนขึ้นอีก

ในระหว่างช่วงเวลา 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายด้านการปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาดและจริงจัง ให้ยึดถือระเบียบกฎหมายโดยเคร่งครัด ปรากฏว่ามีผู้ถูกจับกุมดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวนมาก ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นผู้ค้าหรือผู้เสพออกมารายงานตัวแสดงตนทำพินระสัญญาต่อทางราชการว่าจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง ส่งผลให้ปัญหาด้านยาเสพติดลดระดับความรุนแรงอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามหากไม่ได้มีการกำหนดมาตรการหรือยุทธวิธีเพื่อขยายผลต่อเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบัน

การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็จะหวนกลับมา จึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติการกิจ เพื่อเอาชนะยาเสพติดในช่วงเวลาหลัง 30 เมษายน 2546 เพื่อเป็นหลักยึดปฏิบัติต่อไป

วิสัยทัศน์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดภายหลัง 30 เมษายน 2546 คือการใช้พลังแผ่นดินเป็นแกนหลักเพื่อดำเนินการด้านชุมชนบำบัด การป้องกันเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดและสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติดแบบยั่งยืนให้เป็นรูปธรรมชัดเจนภายในวันที่ 2 ธันวาคม 2546

เพื่อสร้างพลังแผ่นดินและใช้พลังแผ่นดินในการเอาชนะยาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรมตามนโยบายและวิสัยทัศน์ดังกล่าว ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.) ให้กระทรวงมหาดไทย และคณะอนุกรรมการพัฒนาพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด จัดทำโครงการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเพื่อให้บังเกิดผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

กองอำนวยการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเป็นองค์กร รับผิดชอบในการดำเนินการให้ทุกหมู่บ้านทุกชุมชนปลอดจากยาเสพติดอย่างยั่งยืนถาวรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดบังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมแก้ไข และเอาชนะปัญหายาเสพติด
2. เป็นศูนย์รวมพลังของประชาชนทุกภาคส่วนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน
3. ให้การใช้พลังแผ่นดินเป็นเอกภาพ มีทิศทางที่จะก่อให้เกิดพลังอย่างมีประสิทธิภาพขยายผลการเอาชนะปัญหายาเสพติดไปสู่การแก้ไขปัญหาเรื่องอื่น ของชาติต่อไป

การดำเนินการ จะประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) องค์กรดำเนินการและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 2) ขั้นตอนการดำเนินงาน จะแบ่งการทำงานออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

(1) ขั้นเตรียมการ (24 มีนาคม – 30 เมษายน 2546)

- การจัดทำหลักสูตรอบรม เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของวิทยากร
กระบวนการและผู้ประสานพลังแผ่นดินระดับต่าง ๆ

- การจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินการโครงการ

- การกำหนดกรอบโครงสร้างองค์กรประสานพลังแผ่นดิน ในระดับต่าง ๆ

- แจ้งกรุงเทพมหานคร จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอและเขตเตรียมการจัดตั้งองค์การประสานพลังแผ่นดินในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการคัดเลือกวิทยากรของอำเภอ/กิ่งอำเภอ และเขตแห่งละ 4 คน

(2) ชั้นปฏิบัติการชี้แจงและการฝึกอบรม

- กอ.ปพส. จัดการประชุมชี้แจงระดับนโยบาย (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดจังหวัด ผ่านระบบ VDO Conference วันที่ 18 เมษายน 2546)

- กอ.ปพส. จัดการประชุมชี้แจงระดับปฏิบัติงาน (นายอำเภอ และปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต 16 พฤษภาคม – 20 มิถุนายน 2546)

- กอ.ปพส. จัดการประชุมชี้แจงและอบรมวิทยากรกระบวนการเพื่อทำหน้าที่ครู ก. (16 พฤษภาคม – 20 มิถุนายน 2546)

- จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ รวมทั้งทีมงานวิทยากรกระบวนการประชุมชี้แจงและอบรมเจ้าหน้าที่ศูนย์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดตำบลและเทศบาล (16 พฤษภาคม – 20 มิถุนายน 2546)

- อำเภอ/กิ่งอำเภอ เขต และศูนย์ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดตำบล/เทศบาล ประชุมมอบภารกิจผู้ประสานพลังแผ่นดินให้หน่วยประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน (18 พฤษภาคม – 10 สิงหาคม 2546)

(3) ชั้นดำเนินการ (1 พฤษภาคม 2546 เป็นต้นไป)

จะมีแนวความคิดการดำเนินการโดยการมอบหน้าที่และภารกิจให้ศูนย์ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ตำบล/เทศบาล ดำเนินการพร้อมกับ ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการเพื่อให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน และถาวร ภายในวันที่ 2 ธันวาคม 2546 ดังนี้

- การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

- การดำเนินการด้านการติดตามดูแลผู้ติด/ผู้เสพ ที่ได้ผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนา และกลับคืนสู่สังคมให้สามารถหลุดพ้นจากวงจรยาเสพติดได้โดยเด็ดขาด

- การติดตามช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ค้ารายย่อยที่ได้รายงานตัวกับทางราชการ และผ่านการอบรมการทำความดีเพื่อแผ่นดินไม่ให้เกิดกลับไปมีพฤติกรรมเช่นเดิมอีก

- การปฏิบัติการด้านการข่าวเชิงรุก การจัดทำทะเบียนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งผู้เสพ/ผู้ติด ผู้ค้า ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการดำเนินการต่อต้าน ข่าวกรอง

เฝ้าระวังตรวจตราการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ไม่ให้ขยายตัว และดำเนินการให้ลดน้อยลงจนไม่มีการแพร่ระบาด

- การดำเนินการโครงการต่างๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้หมู่บ้าน / ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถเอาชนะยาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืนและถาวร โดยการประสานขอความร่วมมือให้พลังแผ่นดินทุกภาคส่วนในพื้นที่มีส่วนร่วม
- การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาคมในพื้นที่เกิดความตระหนักและร่วมเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด
- การดำเนินการอื่น ๆ ที่ ผอ. ศตส.อ. / กิ่ง อ. มอบหมาย ชี้แนะในการดำเนินการการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามความ รับผิดชอบที่กำหนด ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติการกิจ ดังนี้
- ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทั่วถึงครอบคลุมทุกองค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วน กำหนดหน้าที่แบ่งมอบความรับผิดชอบให้ชัดเจน
- ให้ตำบล / เทศบาล เป็นฐานในการบำบัดรักษาฟื้นฟูและพัฒนา ผู้เสพ / ผู้ติดยาเสพติด โดยการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ครบทุกตำบล / เทศบาล
- กิจกรรมในการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ให้ยึดถือยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential demand) เช่น การสร้างกระแส และพลังขับเคลื่อนในสังคมให้ต่อต้านยาเสพติด การลดปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด การสร้างปัจจัยเสริมที่จะเอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- การสร้างและพัฒนาพลังแผ่นดิน คือการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันพัฒนาให้เป็นพลังแห่งการรู้รักสามัคคี
- กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการประสานพลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เมื่อสิ้นสุด 30 พฤศจิกายน 2546 ใน 3 เป้าหมาย คือ ผู้ค้า/ผู้ผลิต เดิมให้ดำเนินการทั้งตามกฎหมาย และตามข้อบังคับของสังคม (แสดงตัวและผ่านการอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินครบทุกคน) และไม่มีผู้ค้า/ผู้ผลิตรายใหม่ ผู้เสพ/ผู้ติดเดิมได้รับการบำบัดรักษาและพัฒนาครบทุกคน และไม่มีผู้เสพ / ผู้ติดรายใหม่ และหมู่บ้าน/ชุมชนได้ดำเนินการครบทั้ง 6 ขั้นตอนของกระบวนการสร้างหมู่บ้าน / ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด

(4) **ขั้นติดตามประเมินผล**

แบ่งการติดตามประเมินผลออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การติดตามประเมินผลภายใน คือ การตรวจสอบการ ดำเนินงานตามโครงการของหน่วยงานต่างๆ การสรุปปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้อง การตรวจแนะนำแก้ไข โดยใช้กลไกการตรวจสอบจากผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
- 2) การติดตามประเมินผลภายนอก คือ การวิจัยและประเมินผลด้านผลลัพธ์ของโครงการว่าก่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่มุ่งไว้หรือไม่ โดยขอให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้วิจัยประเมินผลทั่วประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชุมชน

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาวิกฤติของประชาคมโลก ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด กำหนดนโยบายโดยใช้หลักการป้องกันนำหน้า การปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าว จึงยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เน้นการสร้างคามเข้มแข็งให้เกิดแก่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และการสนับสนุน ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหายา และให้ความสำคัญแก่การป้องกัน โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนเพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา การปราบปรามอย่างจริงจัง เพื่อลดอุปทานยาเสพติด (ทักษิณ ชินวัตร. 2544 : 17)

แนวทางในการเอาชนะยาเสพติดของภาครัฐบาลในระดับประเทศได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน

การกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศชาติ และบังเกิดความมุ่งมั่นจะร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายา โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้ มิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกองคาพยพในสังคมจะร่วมกันผลักดันพลังของแผ่นดิน เข้าต่อสู้และเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยใช้มาตรการป้องกันนำการปราบปรามด้วยการดูแลและสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก เยาวชน และกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ตลอดจน

เสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สถาบันทางสังคมต่างๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวทั้งเสริมสร้างมาตรการป้องกันและความมั่นคงให้แก่หมู่บ้านตามแนวชายแดน

2. การควบคุมตัวยาและสารเคมี

ตรวจสอบ ควบคุม และสกัดกั้น สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ พร้อมทั้งอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งจะออกไปสู่แหล่งผลิตที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งควบคุมตัวยาหรือสารอื่นที่อาจจะสามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้

3. การปราบปราม

พัฒนานุเคราะห์ทั้งทางด้านความรู้ จิตสำนึกและพลังศรัทธา ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีวิธีการ และการสนับสนุนต่างๆ ในการสืบสวนปราบปราม ตลอดจนนำมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ติดตาม ทำลายเครือข่ายการผลิต นายทุน ผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบ ผู้ค้ารายกลาง และรายย่อย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด

4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทำลายโครงสร้างของปัญหาเสพติด โดยตัดวงจรของยาเสพติดด้วยการแยกผู้เสติดออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจและระบบบังคับ ตลอดจนจัดให้มีระบบการติดตามช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของทางราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสติดมีโอกาสได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างทั่วถึง

5. การข่าว

จัดและพัฒนางานด้านการข่าว การประสานงานข่าว และการปฏิบัติการด้านการข่าวของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบ สามารถสนับสนุนการปราบปราม โดยเฉพาะการปราบปรามการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่าย ผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพลสนับสนุน ผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

6. การอำนวยความสะดวกและประสานงาน

พัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งทุกส่วนของสังคมไทย โดยขจัดปัญหาและอุปสรรค และข้อขัดข้องต่างๆ ให้หมดสิ้นไป (โดยหลายกำแพงของส่วนราชการต่างๆ) เพื่อเป็น

การเปิดกว้างให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) กำหนดลักษณะพื้นที่ที่จะเข้าดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ อันจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ตามวัตถุประสงค์

7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

พิจารณาปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรม ในคดีอาญาเสพติดให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของ กระบวนการยุติธรรมและขจัดปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิดในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปด้วยความเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม ตลอดทั้ง เอื้ออำนวยตามนโยบายการให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย เป็นต้น

8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ดำเนินการด้านการต่างประเทศเพื่อผลักดันและกดดันให้เกิดความร่วมมือในด้าน ต่างๆ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศโดยเฉพาะและของภูมิภาค และ ประชาคมโลกโดยรวม โดยเฉพาะการแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือต่างๆ เพื่อสนับสนุน การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

9. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล

จัดสนับสนุนให้ทุนการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผล แผนงาน โครงการ แก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นวิชาการ เพื่อพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่าง มีหลักการและอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้รับการวิเคราะห์เป็นวิทยาศาสตร์ และเป็นระบบ

จากแนวทางดังกล่าว กล่าวได้ว่าเป็นแนวทางในการเอาชนะยาเสพติด ในระดับกว้าง ของประเทศ โดยมีศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานครและจังหวัด (ค.ปส. ก./จ.) และศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เขตและอำเภอ (ค.ปส. ข./อ.) ได้มีบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ต่อมาคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ 6/2546 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2546 เรื่องการปรับแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การประเมินการดำเนินงาน ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดทุกระดับในข้อ 6 ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดการจัดตั้ง มวลชนในรูปของกลุ่มพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยนำหลักของลูกเสือชาวบ้านมาเป็น แนวทางและให้ดำเนินการทุกหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อนำพลังดังกล่าวมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 30 เมษายน 2546 นายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบาย ด้านการปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง มีผู้ถูกจับกุมดำเนินคดี และผู้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ทั้งผู้ค้าและผู้เสพเป็นจำนวนมาก และภายหลังการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

30 เมษายน 2546 ได้ดำเนินนโยบายการใช้พลังแผ่นดิน เป็นแกนหลักในการดำเนินการด้านชุมชนบำบัด การป้องกันเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดและสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเอาชนะยาเสพติด แบบยั่งยืนให้เป็นรูปธรรม

ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน จะใช้ความสามารถของผู้ประสานพลังแผ่นดิน ที่ได้รับคัดเลือกจากชาวบ้านให้มีหน้าที่ป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ให้เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับผู้นำธรรมชาติและประชาชนที่อยู่ในชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งกับชุมชน โดยมีกระบวนการต่างๆ ดังนี้ (กองอำนวยการประสานพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด คณะอนุกรรมการพัฒนาพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด และศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด .2546 : 91-92)

1. กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน

สำหรับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อเอาชนะยาเสพติด คือ จะต้องช่วยรณรงค์ให้ชาวบ้านเกิดความสำนึกว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของชาวบ้านไม่มีใครรู้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเท่ากับคนในหมู่บ้านเองและการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล จะต้องอาศัยคนในหมู่บ้านและชุมชนเป็นหลัก ต้องตัดความคิดว่า "ชาวบ้านทำอะไรไม่ได้" ออกไปจากนั้นจะต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของชุมชน

จะต้องสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้จะต้องประสานความร่วมมือกับผู้นำของหมู่บ้านทั้งที่เป็นผู้นำตามกฎหมายและผู้นำธรรมชาติ รวมถึงการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหมู่บ้าน

1.2 การจัดทำแผนงานของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

เน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมวิเคราะห์ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือสาเหตุของปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขให้ตรงกับวัฒนธรรมและทุนทางสังคมที่ชุมชนมีอยู่ โดยผู้ประสานพลังแผ่นดินฯ ในชุมชน จะต้องทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการดำเนินการดังกล่าว

1.3 การลงมือแก้ไขปัญหายาตามแผนงานที่กำหนด

ต้องทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กร ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อย่างใกล้ชิด รวมทั้งดึงประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการอย่างจริงจังกับกลุ่มผู้ค้า ผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยงด้วยมาตรการต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ค้า

หมดไป ผู้เสพได้รับการบำบัดและดูแลครบทุกคน ส่วนกลุ่มเสี่ยงก็มีมาตรการดำเนินการที่เหมาะสม

1.4 การเฝ้าระวังติดตามไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก

เมื่อสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้แล้ว สิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือ การเฝ้าระวังอย่าให้เกิดปัญหายาเสพติดซ้ำซ้อนขึ้นมาอีก เช่น การจัดแบ่งคนคอยสอดส่องดูแลผู้ค้า ผู้เสพอย่างใกล้ชิด การจัดเวรยามประจำหมู่บ้าน ซึ่งอาจมีการแบ่งเป็นคุ้มหรือกลุ่มแม่บ้านเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบติดตามด้วยก็ได้

1.5 การเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน

มีการติดต่อประสานงานและเรียนรู้การทำงานในชุมชนใกล้เคียงหรือที่อยู่ห่างไกลแต่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ อาจมีการเชื่อมโยงกิจกรรมในรูปแบบเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น กรณีการกวาดล้างจับกุมผู้ค้ายาเสพติดบริเวณตะเข็บรอยต่อระหว่างหมู่บ้าน / ชุมชน หากมีการประสานงานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดก็จะทำให้การทำงานได้ผลมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. ตัวชี้วัดหมู่บ้าน /ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

จะต้องสร้างชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดให้ได้ 83,859 หมู่บ้าน/ชุมชน (72,860 หมู่บ้านและ 10,999 ชุมชน) โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ

2.1 ชุมชนตระหนักในปัญหา และร่วมในการแก้ไข

2.2 มีการจัดองค์กรภายในชุมชนที่เข้มแข็ง รับมาดำเนินการแก้ไขปัญหา

2.3 ไม่มีการค้าในชุมชน โดยผู้ค้ารายย่อยที่หลงผิดต้องแสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่และเข้าสู่โครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

2.4 ไม่มีการเสพยาเสพติดในพื้นที่ ผู้เสพ/ผู้ติด ได้รับการแก้ไขและควบคุมโดยภาครัฐบาลและชุมชน

2.5 ชุมชนมีความพร้อมที่จะดูแลผู้เสพ/ติด/ค้า ที่ผ่านกระบวนการแก้ไข และคืนสู่ชุมชน

2.6 มีการจัดตั้งศูนย์ประสานพลังแผ่นดิน และมีการระดมกลุ่มพลังต่างๆ ประสานเข้ามาเป็นพลังแผ่นดิน มีการขับเคลื่อนพลังเพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง

สำหรับแนวทางการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเรียกว่า ชุมชนบำบัด เป็นการให้ความสำคัญต่อการสร้างทัศนคติ ให้คนในชุมชนเห็นว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของชุมชน ที่ทุกคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไข และให้คนให้ชุมชนเห็นว่า ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ทุกคนต้อง

ให้โอกาส ดังนั้น จึงต้องเตรียมความพร้อมของชุมชน โดยการคัดเลือกชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ความพร้อม ผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ เน้นที่ความร่วมมือของชุมชนเป็นสำคัญ ในด้านการค้นหา ยาเสพติด การเป็นพี่เลี้ยง การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ ในการบำบัดรักษาจะต้องทำควบคู่ไปกับ ครอบครัวบำบัด เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างความรัก ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับคน ในครอบครัว รวมทั้งการนำผู้ติดยาเสพติดไปเข้ารับการรักษาฟื้นฟูทั้งด้านร่างกายและจิตใจในโรงเรียน วิชาพัฒนพลเมือง เพื่อให้คนเหล่านี้กลับคืนสู่สังคมใหม่อีกครั้งหนึ่ง

การแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับชุมชน ในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่เป็นเยาวชนของชาติ เข้าไปเกี่ยวข้องกับดังนี้ (กองอำนวยการประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด คณะอนุกรรมการพัฒนาพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด และศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติด.2546:73-74)

ประการแรก การสร้างความรักและความอบอุ่นในครอบครัว

เป็นการทำความเข้าใจกับพ่อแม่ผู้ปกครองให้เข้าใจถึงธรรมชาติบุตรหลานที่จะต้อง หมั่นดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพราะความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวเป็นรั้วป้องกัน ยาเสพติดได้ดีที่สุด หากพบว่าลูกหลานของตนมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น นอนดิกร่างกายซูบผอม ลูก หลาน ของท่านอาจจะตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดเข้าแล้ว หากรู้แต่เนิ่นๆ ก็สามารถแก้ไขได้ทัน เหตุการณ์

ประการที่สอง พ่อแม่และผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

สิ่งที่จะต้องรณรงค์ให้ครอบครัวมีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดไม่ให้เข้าไปสู่ ลูกหลานที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงอีกประการหนึ่งก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ ลูกหลานได้เห็นและชื่นชม เช่น มีความรัก สามัคคีปรองดอง สมานฉันท์ในครอบครัว ไม่ทะเลาะ เบาะแว้งหรือทุบตี ไม่ลุ่มหลงในอบายมุข ประพฤติตนเป็นคนดี มีศีลธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วย สร้างแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน และสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ลูกหลานก็จะไม่เกิด ความเครียดจนต้องหันไปพึ่งยาเสพติด

ถ้าทุกครอบครัวทำตามที่ได้กล่าวข้างต้น ก็จะช่วยลดปัญหาไปได้มาก เพราะหาก ครอบครัวเข้มแข็ง ยาเสพติดก็จะเข้าไปสู่ครอบครัวนั้นได้ยาก ก็จะช่วยลดปัญหาไปได้มาก และ หากทุกครอบครัวปลอดภัยก็เท่ากับประเทศชาติของเราปลอดภัยจากยาเสพติดด้วย

ประการที่สาม ต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกล จากยาเสพติด

นอกจากนี้จะอาศัยครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการปลูกฝังสิ่งที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงแล้ว ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน จะต้องมีบทบาทใน

การช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่เยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลยาเสพติด ซึ่งอาจจะกระทำได้หลายวิธี เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย หอกระจายข่าวและแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน การแบ่งพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนออกเป็นคุ้มหรือกลุ่มบ้าน และให้ผู้ประสานพลังแผ่นดินฯ เข้าไปรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชาวบ้านการทำกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดร่วมกับโรงเรียน วัดหรือกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เป็นต้น

ประการที่สี่ การลดปัจจัยเสี่ยงและสร้างปัจจัยเสริมในหมู่บ้าน/ชุมชน

การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการพยายามลดสาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น การควบคุมสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดแหล่งมั่วสุมในชุมชน การปฏิบัติตามนโยบายการจัดระเบียบของสังคมของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด ด้วยการกวดขันสถานบริการไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปใช้บริการ เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานเขตคลองเตย

1. อาณาเขต เขตคลองเตยมีพื้นที่ 12.316 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตวัฒนา ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตพระโขนง ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตสาทรและเขตปทุมวัน

2. ประวัติความเป็นมา

เดิมตำบลคลองเตยเป็นตำบลหนึ่งขึ้นกับอำเภอพระโขนง จังหวัดพระประแดง (เมืองนครเขื่อนขันธ์) ในปีพุทธศักราช 2474 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบจังหวัดพระประแดงและให้อำเภอพระโขนงไปอยู่ในเขตปกครองของจังหวัดพระนคร

ปีพุทธศักราช 2516 ได้จัดตั้งกรุงเทพมหานคร ตำบลคลองเตย จึงเป็นแขวงฯ หนึ่งของเขตพระโขนง ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้จัดตั้งที่ทำการแขวงคลองเตย เพื่อให้บริการประชาชนแขวงคลองเตย

ต่อมาได้มีประกาศกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2532 จัดตั้งสำนักงานเขตพระโขนง สาขา 1 และเป็นสำนักงานเขตคลองเตยในเวลาต่อมา มีพื้นที่การบริหารประกอบด้วยแขวงคลองเตย แขวงคลองตัน และแขวงพระโขนง

ในปีพุทธศักราช 2538 ได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย เป็นเขตคลองเตยสาขา 1 แบ่งพื้นที่การบริหารออกเป็น 6 แขวง โดยใช้ถนนสุขุมวิทเป็นเส้นแบ่งเขตให้พื้นที่ของแขวงด้านเหนือของถนนสุขุมวิทประกอบด้วยแขวงคลองเตยและแขวงพระโขนงเหนือ เป็นพื้นที่ของ

สำนักงานเขตคลองเตยสาขา 1 ส่วนพื้นที่การบริหารด้านใต้ ประกอบด้วย แขวงคลองเตย (มีพื้นที่ 7.069 ตารางกิโลเมตร) แขวงคลองตัน (มีพื้นที่ 1.728 ตารางกิโลเมตร) และแขวงพระโขนง (มีพื้นที่ 3.519 ตารางกิโลเมตร) เป็นพื้นที่เขตปกครองของสำนักงานเขตคลองเตย ต่อมาปี พ.ศ. 2540 ได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตคลองเตย และเขตคลองเตยสาขา 1 จัดตั้งเป็นเขตวัฒนาซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน 2541

โรงเรียนและวัดสำคัญทางพุทธศาสนาของเขตคลองเตย ได้แก่ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนศรีวิกรม์ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วัดสะพาน วัดคลองเตยใน วัดคลองเตยนอก และวัดธาตุดุทอง ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และวัดสำคัญของคริสต์ศาสนา มีตลาดคลองเตย ซึ่งนับได้ว่าเป็นตลาดสดใหญ่แห่งหนึ่ง ที่มีอาหารและสินค้าจำหน่ายมากมายหลายประเภท ปัจจุบันในเขตคลองเตยยังมีห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ ได้แก่ คาร์ฟูร์ และเทสโก้โลตัส ตลอดจนอาคารสำนักงาน โรงแรมขนาดใหญ่ รวมถึงมีอาคารสูงที่พักอาศัย ทำให้พื้นที่ของเขตคลองเตยส่วนหนึ่งเป็นแหล่งธุรกิจสำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวซึ่งตั้งอยู่ตามแนวถนนรัชดาภิเษก สุขุมวิท และพระราม ๔ พื้นที่อีกส่วนหนึ่งเป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่เป็นสังคมที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มมี (The Have) กับไม่มี (The Have-Not) อย่างเห็นได้ชัด เช่น พื้นที่ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณท่าเรือกรุงเทพฯ เป็นที่ตั้งของชุมชน 40 ชุมชน มีประชากรมากกว่า 40,000 คน

3. การแบ่งพื้นที่การปกครอง

สำนักงานเขตคลองเตยได้จัดแบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็น 4 โซน ดังนี้

1) พื้นที่โซน 1

ลักษณะเป็นชุมชนตึกแถวตลาดและชุมชนแออัด รวม 10 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนวัดคลองเตยใน 1 ชุมชนวัดคลองเตยใน 2 ชุมชนวัดคลองเตยใน ๓ ชุมชนพัฒนาใหม่ ชุมชนริมทางรถไฟสายท่าเรือ ชุมชนพัฒนาเอเชีย ชุมชนริมคลองสามัคคี ชุมชนตลาดปิ้งพัฒนา ชุมชนตลาดท่าเรือคลองเตย รวมประชากร ประมาณ 18,000 คน บ้าน 3,298 หลังคาเรือน ที่ตั้งชุมชนส่วนใหญ่ติดกับตลาดริมถนน แต่ละชุมชนมีความหลากหลายของลักษณะประชากร

2) พื้นที่โซน 2

ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ย่านชุมชน เป็นพื้นที่ใจกลางของชุมชนแออัดคลองเตยประกอบด้วยแฟลตและชุมชนแออัด ประกอบด้วย ๑๓ ชุมชน ได้แก่ แฟลต 1-10 แฟลต 11-18 แฟลต 19-22 ล็อก 1-2-3 ล็อก 4-5-6 ล็อก 7-8-9 ล็อก 10-11-12 แฟลต 23-24 ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่ ชุมชนน้องใหม่ ชุมชนโรงหมู ชุมชนริมคลองวัดสะพาน และชุมชนหัวโค้ง ประชากรรวมประมาณ 40,000 คน เป็นที่ตั้งของโรงเรียนใหญ่สองแห่ง และหน่วยงาน

เอกชนใหญ่ที่มีความสำคัญ ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ และมีองค์กรในพื้นที่สนับสนุน ทำให้ย่านนี้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการเคลื่อนไหวสำคัญ เนื่องจากย่านนี้มีประชากรถึงร้อยละ ๖๐ ของประชากรชุมชนในพื้นที่คลองเตย จึงเป็นบริเวณที่มีการชว่ชิงทางการเมืองสูง

3) พื้นที่โซน 3

ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ย่านชุมชน ส่วนใหญ่เป็นย่านการค้าและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ชุมชนใหญ่ที่เป็นอาคารพาณิชย์ ได้แก่ ชุมชนทรัพย์สินมโนทัย ชุมชนแสนสบาย-แสนสุข ชุมชนเล็กมี 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านกล้วย ร่วมใจสามัคคี ริมคลองไผ่สิงโต นภาศัพท์ ประชากรรวม 16,000 คน

4) พื้นที่โซน 4

ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ชุมชน เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายอยู่ในพื้นที่แขวงพระโขนง ที่เป็นที่อยู่อาศัยคนชั้นกลาง ชุมชนแออัด ริมวัดริมคลองกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่เป็นบริเวณที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก ประชากรมีฐานะปานกลางถึงยากจน มีชุมชนในพื้นที่ จำนวน 10 ชุมชน ได้แก่ เกาะกลาง สวัสดิ์ สวนไทร หมู่บ้านเปรมฤทัย เริ่มเจริญ สวนอ้อย ช่าง ร.ร. วัดสะพาน ริมคลองพระโขนง ภูมิจิตร์ ปิยะวัชร

สถานการณ์ยาเสพติดของเขตคลองเตย

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเขตคลองเตยเป็นเขตที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง การเสพทำกันอย่างโจ่งแจ้ง ซึ่งเขตคลองเตยก็ได้พยายามแก้ปัญหานี้มาก่อนที่รัฐบาลจะประกาศสงครามเอาชนะยาเสพติด แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เมื่อรัฐบาลจะประกาศสงครามเอาชนะยาเสพติด สำนักงานเขตคลองเตย ได้ดำเนินงานตามแผนด้านการป้องกันยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานครอย่างเคร่งครัด โดยฝ่้นักกำลังของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็่นสถานประกอบการ องค์กรพัฒนา เอกชนต่างๆ ในพื้นที่ สถาบันทางศาสนา สถานศึกษาทุกแห่ง รวมทั้งพี่น้องประชาชนในพื้นที่เขตคลองเตย ร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากพื้นที่และเพื่อน้อมเกล้ากระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 5 ธันวาคม 2546 ผลการดำเนินงานอาจสรุปได้ดังนี้

ด้านการป้องกัน

1. ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สถานประกอบการ โรงเรียนและพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนร่วมกันทำกิจกรรม

เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง จัดตั้งแกนนำเพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดและค้นหาผู้เสพ / ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ประกาศให้ชุมชนในพื้นที่เขตคลองเตยเป็นชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 41 ชุมชน สถานประกอบการเข้มแข็ง จำนวน 34 แห่ง โรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติด จำนวน 24 แห่ง

2. จัดตั้งกลุ่มพลังแผ่นดินในพื้นที่เขตคลองเตยโดยมีผู้ประสานพลังแผ่นดินทั้งสิ้น จำนวน 5,290 คน ซึ่งหน่วยประสานพลังแผ่นดินชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 70 ไร่ ได้รับคัดเลือกเป็นหน่วยประสานพลังแผ่นดินของกรุงเทพมหานคร ที่มีผลงานดีเด่นระดับประเทศ

3. การดำเนินการตามโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีนักเรียน นักศึกษา และประชาชนสมัครเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE ในพื้นที่เขตคลองเตย จำนวน 10,998 ราย

ด้านการปราบปราม

สถานีตำรวจที่รับผิดชอบในพื้นที่เขตคลองเตย จำนวน 6 แห่ง ได้แก่สถานีตำรวจนครบาลท่าเรือ ท่งมหาเมฆ ทองหล่อ คลองตัน พระโขนง และสถานีตำรวจนครบาลลุมพินี ทุกแห่งได้ระดับสรรพกำลังเข้ากวาดล้าง ปราบปราม จับกุมดำเนินคดี เพื่อทำลายขบวนการค้ายาเสพติด จำนวน 2,390 ราย ตลาดทั้งได้อึดทรัพย์ของกลางในคดีและทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดไว้เป็นจำนวนมาก

ด้านการบำบัดรักษา

1. ดำเนินการตรวจ X - Ray ชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ และพื้นที่แหล่งมั่วสุ่ม ปรากฏผลดังนี้

- ชุมชนในพื้นที่ จำนวน 41 ชุมชน มีผู้ผ่านการตรวจ 1,040 ราย พบสารเสพติด 2 ราย ได้ส่งตัวเข้ารับการบำบัดรักษาแล้ว

- โรงเรียน จำนวน 24 แห่ง ปลอดยาเสพติด

- สถานประกอบการ จำนวน 497 แห่ง มีผู้ผ่านการตรวจ 12,500 ราย พบสารเสพติด 1 ราย ได้ส่งตัวเข้ารับการบำบัดรักษาแล้ว

- สถานประกอบการ (หอพัก) จำนวน 77 แห่ง มีผู้ผ่านการตรวจ 642 ราย

- สถานที่ราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 23 แห่ง ปลอดยาเสพติด

- พื้นที่แหล่งมั่วสุ่ม จำนวน 4 แห่ง ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่กวาดล้างอย่างเคร่งครัด

2. ดำเนินการส่งผู้ติด / ผู้เสพยาเสพติด เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ในหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โรงพยาบาลของรัฐและ เอกชน บ้านพิชิตใจ และศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ เป็นต้น จำนวน 1,002 ราย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จินตนา เวชมี และคณะ. (2546). ได้ทำวิจัย เรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุรินทร์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี สงขลา สุราษฎร์ธานี เขตคลองเตย และเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประสานพลังแผ่นดิน ในด้านผลผลิตได้เกิด เครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดินในทุกชุมชน / หมู่บ้าน เครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดินทำงาน ด้วยความมุ่งมั่น ศรัทธาในอุดมการณ์ และแนวทางทำงานที่เชื่อว่า ปัญหาของชุมชนแก้ไขได้ด้วย ความร่วมมือของบุคลากรในชุมชน ด้านผลลัพธ์ พบว่า ทุกชุมชน / หมู่บ้าน เปลี่ยนแปลงไป ในทางที่ดีขึ้น จำนวนผู้เสพ ผู้ค้า ลดลงอย่างเห็นได้ชัด อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลงอย่างชัดเจน การลักเล็กขโมยน้อย และการมั่วสุมของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงลดลงมาก มีภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมเกิดขึ้น การว่างงานหรือตกงานลดน้อยลง หลายแหล่งได้หาอาชีพหรือฝึกอาชีพให้กับผู้ค้าและผู้เสพ ที่ผ่านการรายงานตัวและบำบัดรักษา สำหรับด้านผลกระทบ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้ประสานพลังแผ่นดิน และประชาชนเกิดความตระหนักและ ให้ความสำคัญในการร่วมมือกันแก้ปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นๆ ของชุมชน เงื่อนไขของ ความสำเร็จที่ทำให้ยาเสพติดลดลงคือ ความจริงจังในการปราบปรามผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ของรัฐบาล ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาของชุมชน เนื่องจากเห็นว่าเป็นปัญหาของครอบครัว และชุมชนของตนเอง

อรทรรศน์ กุศลกุล และคณะ (2546) ได้ศึกษาการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการประสาน พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด : กรณีศึกษาเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า วิธีการดำเนินงานของวิทยาการกระบวนการที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ พลังแผ่นดิน และผู้ประสานพลังแผ่นดิน คือ วิทยาการกระบวนการได้ทำหน้าที่เป็นผู้อบรม เจ้าหน้าที่ศูนย์พลังแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ศูนย์พลังแผ่นดินได้ทำหน้าที่อบรมแก่ผู้ประสาน พลังแผ่นดินอีกต่อหนึ่ง ผลจากการอบรมทำให้ผู้ประสานพลังแผ่นดินได้ทำหน้าที่สอดส่อง ดูแล ชุมชน ทำงานร่วมกับบ้าน วัด โรงเรียน จัดกิจกรรมค่าย ชักชวน สนับสนุนให้เล่นกีฬา และ

เชื่อมโยงระหว่างคนในโซนเดียวกัน การปฏิบัติงานของผู้ประสานพลังแผ่นดินในพื้นที่ที่มีการระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง พบว่า ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างจริงจัง สำหรับพื้นที่ปานกลาง และเบาบาง พบว่า ผู้ประสานพลังแผ่นดินไม่รู้จับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์พลังแผ่นดินที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่า บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการบางส่วนในด้านการอบรม และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ประสานพลังแผ่นดิน ภายหลังจากเข้าอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดินเกิดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง การจัดกิจกรรมที่ผู้ประสานพลังแผ่นดินทำได้เป็นอย่างดี คือ การแทรกแนวคิดการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ด้วยการดูแลและเอาใจใส่กลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด และกลุ่มคนที่ยังไม่เสพยาจะต้องไม่เป็นผู้เสพยาใหม่ ด้านความพึงพอใจของคนในชุมชนต่อการดำเนินโครงการ พบว่า ประชาชน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการนี้ ทำให้สภาพชุมชนดีขึ้น กลุ่มผู้เสพยาเสพติด ลดลงอย่างชัดเจน กลุ่มผู้ค้าทั้งรายปลีกและกลุ่มรายใหญ่ลดลง มีการอพยพไปอยู่ต่างจังหวัด เนื่องจากกระแสการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความจริงจังและเข้มงวด สำหรับเหตุผลความพึงพอใจของประชาชน มาจากสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโฆษณาต่างๆ ของภาครัฐอย่างต่อเนื่องและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

เยาวดี สุวรรณาคะ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ในการจัดการปัญหาเสพติดตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ สรุปผลการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวคิดแห่งการเรียนรู้ โดยขั้นพัฒนารูปแบบ เป็นการศึกษาชุมชนต้นแบบ 4 ชุมชน ครอบคลุม 4 ภาค วิเคราะห์ผลการศึกษา ได้กรอบแนวคิดดังนี้ องค์กรในชุมชน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ โดยมีสาระสำคัญคือ การใช้บริบทและทุนเดิมของชุมชนในการเรียนรู้ การใช้การเรียนรู้สู่การแก้ไขปัญหา และนำพาชุมชนเข้มแข็ง ขั้นการทดลอง ใช้รูปแบบ พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาเสพติดได้ ทั้งระดับบุคคล และชุมชน